

W czasach, gdy w Turze nie było kościoła ludność zamieszkująca tereny dzisiejszej parafii należała do parafii w Samoklęskach Dużych (dawniej Wielkich) pod wezwaniem św. Bartłomieja. Kościół parafialny w Samoklęskach Dużych istniał już w XIV w. W historycznych dokumentach z 1404 r. natrafiamy na wzmiankę o duszpasterzu Mikołaju. Natomiast zapiski z 1520r. mówią o kapłanie Wojciechu wywodzącym się z Kłecka. Kościół był postawiony z drewna, prawdopodobnie został spalony przez Szwedów. Ks. Kozirowski podaje, że w latach 1618-20 do parafii w Samoklęskach Wielkich należało dziewięć osad: Samoklęski Małe, Tur, Żurczyn, Jaruzyn, Chobielin, Słupowo, Wieszki, Polichno, Gorzeń. Druga wzmianka o budowie drewnianego kościoła w Samoklęskach Wielkich jest z roku 1677, który rozebrano w 1888r, by do roku 1891 wznieść murowaną świątynię ? obecny kościół w Samoklęskach Dużych. Do roku 1800 parafia nie przekraczała 800 dusz. W roku 1893 probostwo to liczyło już 1100 dusz. W skład parafii wchodziły wioski i osiedla: Samoklęski Duże i Małe, Tur, Brzózki, Żurczyn, Sobiech, Olek, Wymysłowo, Niedźwiady, Zacisze, Dąbrowa, Chobielin. Taki stan trwał aż do lat 80-tych XXw. kiedy to powstała inicjatywa budowy kościoła w Turze.

Budowa kościoła w Turze to zasługa ks. Stanisława Wegnera , który zmobilizował mieszkańców Turu i okolic do tej wzniosłej inicjatywy. Ks. Wegner załatwił wszelkie formalności dokumentacyjno-materialne, tak w Kurii Metropolitarnej jak i w urzędach. Zrealizował plan budowy, który był marzeniem tutejszych parafian o powstaniu kościoła lub kaplicy w Turze i istniał w zamysłach poprzednika św. pamięci ks. Stefana Wereszczaka. Budowę rozpoczęto 1 kwietnia 1982r., ale dopiero 1 maja 1984 roku erygowano przez Kurię Metropolitarną w Gnieźnie nową parafię w Turze pod wezwaniem św. Stanisława Kostki na mocy dekretu Prymasa Polski Kardynała Józefa Glempa. Parafia objęła swym zasięgiem: Tur, Brzózki, Cegielnię, Olek, Głębocek, Osiedle Leśne, Żurczyn ? licząc 1100 dusz. Z dniem 30 czerwca 1986 roku Kuria mianowała administratorem parafii ks. Jerzego Nawrockiego, który sprawował posługę proboszcz do 1 lipca 1992 roku.

Budowę zasadniczej części kościoła zwieńczoną dachem zakończono w roku 1986. Nadzorem budowy kościoła zajmował się architekt z Bydgoszczy inż. Tadeusz Czerniawski. Kierownikiem budowy był mistrz murarski Pan Kazimierz Widawski. Wielu parafian niosła w miarę swych możliwości i zdolności zawodowych pomoc w postaci finansowej oraz pracy fizycznej. Na wyróżnienie zasługuje wkład Panów: Adama Borucha, Zenona i Kazimierza Nosali, Romana Kwaśniewskiego i Czesława Paliwody.

Budowa kościoła była doprowadzona do takiego stanu, że nabożeństwa odprawiano w części podpiwniczonej, która miała być przeznaczona na salkę katechetyczną. W okresie tym dokonano niezbędnych prac wykończeniowych kościoła i plebani. Założono konstrukcję metalową dachu i pokryto ją eternitem, wytynkowano ściany wewnętrzne, wylano posadzki zalewą cementowo-kamienną, tak zwanym szlifem białego grysiku, w układzie kwadratowym. Podwyższono część głównego ołtarza. Założono centralne ogrzewanie, oświetlenie, wymalowano ściany, założono sklejkowo-płytowy sufit. W tym samym okresie wykończono również plebanię wraz z biurem parafialnym. Ks. Proboszcz Nawrocki poczynił starania o utworzenie cmentarza parafialnego w Turze. W tym celu wykupiono działkę od pani Ireny Spechty, od której to wcześniej nabyto również działkę pod budowę kościoła. Cmentarz urządzono wg projektu urbanistycznego. Wokół założono ogrodzenie z siatki. Od frontu wstawiono bramę z dwiema furtkami oraz wykonano ogrodzenie w formie parkanu ramowego.

Szczególny wkład organizacyjny miał ówczesny sołtys Pani Kazimiera Szlauderbach. Ona również załatwiła wystrój zielenców cmentarza. Krzyże koło kościoła jak i na cmentarzu wykonał Pan Mieczysław Malesa z Brzózek. Fundatorem materiału na krzyż przy kościele był Pan Czesław Baumann.

W budowie kościoła brali udział: Wiktor Czubek, Bernard Nosal, Franciszek Mińczyński, Mieczysław Malesa, Bronisław Miniszewski, Tadeusz Odor, Czesław Paliwoda, Henryk Michalski, Franciszek Markiewicz, Karol Hoffman, Roman Kwaśniewski, Józef Rybacki, Zenon Amborski, Lechosław Leppert, Bernard Kozłowski, Edmund Nowicki, Andrzej Nowicki, Józef Adamczyk, Jerzy Adamczyk, Edward Piekarski, Henryk Olczak i wielu innych parafian (jeśli ktoś pamięta innych budowniczych proszę o przesłanie nazwisk na adres e-mailowy). Swój duży wkład w budowę kościoła miała również dyrekcja i pracownicy Huty Szkła w Turze.

Budowa cmentarza trwała od 1988 do 1990 roku. Pierwszą osobą pochowaną na tym cmentarzu była św. Pamięci Marianna Markiewicz ur. 1897 + 1990r. ? ciekawostką jest że

grunt na którym powstał cmentarz w przeszłości był jej własnością. W początkowym okresie istnienia cmentarza w Turze wielu parafian przeniosło prochy swoich bliskich z cmentarza w Samokłeskach Dużych . Poświęcenia kościoła jak i cmentarza dokonał dziekan ks. prałat Kątny z Szubina.

Z dniem 1 lipca 1992r. mianowanym nowym administratorem parafii Tur, przez Kurie Metropolitarną zostaje ks. Krzysztof Sobieralski, przybyły z parafii p.w. św. Józefa z Osieka. Od pierwszych chwil kontynuuje dalsze prace związane z wystrojem kościoła i urządzeniem cmentarza. W tym okresie zostaje otynkowany kościół z zewnątrz, urządzony zostaje główny ołtarz typu ramowo-ściennego. Ołtarz stanowi Krzyż z wizerunkiem Jezusa Ukrzyżowanego oraz dwoma obrazami. Z lewej z obrazem przedstawiającym patrona parafii św. Stanisława Kostkę, z prawej obraz z wizerunkiem Matki Boskiej oraz Tabernakulum. W części krużganka schodowego urządzono kaplicę Matki Boskiej Królowej Pokoju. Wykonano przejście z nawy kościoła do wnętrza kaplicy. W łuku dzwonowym umieszczono dzwon, natomiast w ścianie frontowej umieszczono rzeźbę św. Stanisława Kostki której fundatorem był Pan Witold Krall. Obłożono schody wejściowe płytkami lastryko oraz wyłożono przed kościołem płyty chodnikowe. Wokół kościoła wybudowano murowany parkan z drewnianymi sztachetami, a całość działki kościelnej obsadzono świerkami. W uzupełnieniu należy podkreślić, że inwestycje te można było wykonać dzięki szczodrym ofiarom finansowym parafian oraz ich zaangażowaniu w prace fizyczne. Swój wkład miały również sąsiednie parafie np. ławki zostały podarowane przez parafię z Rynarzewa. Droga Krzyżowa znajdująca się na ścianach kościoła została wykonana przez rzeźbiarza z Kcyni , Pana Piotra Wolińskiego. Jej fundatorem był Pan Ireneusz Kornalewicz. Na zapleczu kościoła zostało wybudowane zaplecze składowo-garażowe oraz pomieszczenie śmietnikowe na terenie cmentarza.

W okresie od 1984 do 2000r. parafia Tur wizytowana była przez śp. Ks. Bp. Michalskiego i Ks. Bp. Wojtusia oraz Ks. Bp. Gądeckiego z Kurii Metropolitarnej w Gnieźnie. Ta ostatnia miała miejsce w 15-tą rocznicę powołania parafii. Podczas mszy św. 14 maja 1999 roku Ks. Biskup dokonał uroczystego poświęcenia kościoła.

W dniu 28 września 1993 roku doszło również do przyjęcia w naszej parafii kopii relikwi św. Wojciecha. W tym szczególnym czasie rekolekcje poprowadził ks. Roman Siuchiński z Jaktorowa.

W ostatnich miesiącach roku Jubileuszowego 2000-go, z inicjatywy i według projektu ks. Proboszcza Krzysztofa Sobierajskiego ukończono prace związane z odnowieniem prezbiterium i ołtarza kościoła. Firma góralska Pana Józefa Ptaszka z Czorsztyna ułożono marmurową wykładzinę z podwyższeniem stopnia ołtarzowego. Upiększono wystrój ołtarza poprzez usunięcie z głównej ramy części poprzecznych listew oraz pozłożono elementy Krzyża i obrazów, a przede wszystkim ozdobiono tabernakulum imitacją złotych promieni. Nad nim umieszczono wieczna lampkę na połączonym zawieszaniu. Ołtarz i ambonę oklejono wykładziną imitującą marmur i ozdobiono połączanymi symbolami. Pomalowano również ścianę główną kościoła. Prace te wykonała firma malarska Pana Ireneusza Kornalewicza i jego syna Artura oraz pracowników Huty Szkła w Turze, w szczególności Panów Józefa Wasila i Józefa Kłosowskiego, którzy nie zażądali za te prace wynagrodzenia.

Jó

Ważnym wydarzeniem w historii kościoła jest umieszczenie w musie ołtarzowej relikwi św. Wiktora. Relikwia ta jest autoryzowana pismem i pieczęciami z okresu 1800 roku przez biskupa sufragana wrocławskiego Hermana Geischa. Ważnym wydarzeniem w życiu parafii było nawiedzenie domostw przez wizerunek Trzykroć Przedziwnej Matki Boskiej. Obraz został przekazany w imieniu Państwa Tarczów z Łochowa i wędrował po domach parafii.

W okresie istnienia parafii odbyto z inicjatywy tuż ks. Prob. kilka pielgrzymek autokarowych do sanktuariów maryjnych: Częstochowy, Lichenia, Kalwarii

Zebrzydowskiej, Krakowa, Wieliczki, Wadowic oraz jedną zagraniczną do Wilna do sanktuarium Matki Boskiej Ostrobramskiej.

W czerwcu 2009r. swoją pasterską posługę w parafii skończył ks. Krzysztof Sobieralski, który objął pieczę parafię w Łabiszynie. Jego miejsce 25 czerwca zajął ks. Piotr Zdanowicz, który przybył do nas z parafii Sławianowo. Oficjalne powitanie odbyło się w sobotę 27 czerwca na wieczornej mszy św. o godz.18, gdzie przedstawiciel Diecezji bydgoskiej w imieniu biskupa Jana Tyrawy przedstawił Go parafianom.

Źródło: Dzieje naszej parafii zostały zaczerpnięte z "Kroniki Turu i okolic" Pana Witolda Kralla oraz relacji mieszkańców parafii.

W związku z tym, że nasza parafia nie jest zbyt stara, zapewne wiele wątków z jej historii istnieje w pamięci żyjących parafian. W związku z tym zachęcamy do uzupełniania dziejów turskiego kościoła. W szczególności prosimy o przypomnienie nazwisk dobroczyńców oraz osób mających fizyczny wkład w jego powstanie. Wszelkie informacje, zdjęcia proszę o przesyłanie na adres e-mailowy: parafiatur@fr.pl lub przekazanie ks. Proboszczowi.